

Γράφει η μαθήτριά της Γ' τάξης, Μαριλένα Πολυβακίδη

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Ο ρατσισμός είναι το φαινόμενο κατά το οποίο άτομα που συνήθως διακατέχονται από συμπλέγματα ανωτερότητας, κάνουν διακρίσεις εις βάρος ατόμων, με βάση τα φυλετικά, τα πολιτιστικά, τα πολιτισμικά και άλλα χαρακτηριστικά τους.

Το φαινόμενο αυτό έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις και έχει εισβάλλει σε κάθε κοινωνία, ανεξάρτητα από το επίπεδο πολιτισμού της! Η κοινωνία μάλιστα έχει αποδεχθεί τον **ρατσισμό σαν τάση** και ασυνείδητα ή όχι καθημερινά πλήθος ατόμων, μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας, προβαίνουν σε ρατσιστικές πράξεις. Ωστόσο, από πού πηγάζει μια τέτοια διάθεσή τους, τί τους ωθεί σε αυτόν και ποιες είναι οι άμεσες συνέπειες που μπορεί να έχει;

Αρχικά, ο άνθρωπος από την γέννηση του έχει μία τάση να μιμείται. Έτσι, αρκετές φορές, ο ρατσισμός μπορεί να εκδηλωθεί από άτομα, απλά ως **ένδειξη μίμησης** άλλων ρατσιστών. Σε άλλη περίπτωση, μπορεί να πηγάζει και από τα **συμπλέγματα ανωτερότητας** που ενδέχεται να διακατέχουν ένα άτομο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εφόσον κάποιος θεωρεί τον εαυτό του ανώτερο, μειώνει συστηματικά ηθικά και πρακτικά τους άλλους, τους τοποθετεί στο περιθώριο, ικανοποιώντας έτσι τον εγωισμό και την υπεροψία του. Από την άλλη πλευρά, είναι πολύ πιθανό να συμβαίνει και το αντίθετο με την ύπαρξη **συμπλεγμάτων κατωτερότητας**. Προκειμένου το άτομο να νιώσει καλά με τον εαυτό του και να μειώσει τις προσωπικές ανασφάλειες του, αναδεικνύεται μειώνοντας άλλους! Η **άρνηση της διαφορετικότητας**, ωστόσο, τείνει να είναι η κύρια αιτία του ρατσισμού. Οι άνθρωποι αρκετές φορές αδυνατούν να δεχθούν το διαφορετικό και θεωρούν πως αποτελεί απειλή για αυτούς. Για παράδειγμα, αντιμετωπίζουμε εχθρικά, άτομα με διαφορετικό χρώμα δέρματος, γιατί τα θεωρούμε απειλή. Έτσι, **χτίζουμε προκαταλήψεις** για τα άτομα αυτά και δημιουργούμε μία καθολική άποψη με βάση μόνο ένα περιστατικό ή ένα τυχαίο γεγονός.

Οι συνέπειες είναι προφανείς και αποτελούν προσβολή για την ανθρωπότητα, ειδικά μετά από ένα τόσο υψηλό επίπεδο τεχνολογικής και πνευματικής ανάπτυξης. **Περιθωριοποίηση**, αποκλεισμός από τον κοινωνικό περίγυρο, απελπισία, και ίσως κατάθλιψη από την **απομόνωση**. Ο ρατσισμός διακόπτει την διεθνή πρόοδο και εξέλιξη καθώς μια **τέτοια συμπεριφορά δεν συνάδει με τον πολιτισμό**. Τέλος, ο ρατσισμός μπορεί να έχει τόσο σκληρό πρόσωπο που να οδηγήσει έως και στην απώλεια ζωής. Έχουμε παραδείγματα λεκτικού ρατσισμού, όπως το γνωστό bullying και την ηλεκτρονική βία που οδήγησαν νεαρά κυρίως άτομα στην αυτοκτονία.

Φυσικά, το φαινόμενο έχει εισβάλλει και στα σχολεία.

Συνήθως, στα σχολεία ο ρατσισμός οφείλεται στην διαφορετικότητα κάποιων παιδιών, **σε εμφανή προβλήματα** που αντιμετωπίζουν, όπως λόγου χάρη, οικονομικές δυσκολίες, ένταξης, υγείας και άλλα. Το γεγονός πως κάποια άτομα διαφέρουν γίνεται αφορμή για να γίνονται αντικείμενο ρατσιστικής συμπεριφοράς,

είτε γιατί οι θύτες διακατέχονται από συμπλέγματα ανωτερότητας ή κατωτερότητας είτε απλά, κι αυτό είναι ακόμα πιο λυπηρό, γιατί αρέσκονται στο να χλευάζουν και να περιθωριοποιούν τους «διαφορετικούς». Κάνουν, λοιπόν, με τον απαράδεκτο τρόπο τους, κατανοητό σε αυτά τα παιδιά ότι η διαφορετικότητα είναι ασθένεια και ότι το να είσαι διαφορετικός σε κάνει άχρηστο και ανίκανο, σα να μην έχεις το δικαίωμα να ζήσεις, να πετύχεις, να χαμογελάς και να είσαι σαν τους άλλους. Από απλά πράγματα πια, μπορεί ένα παιδί να δεχτεί ρατσισμό. **Είναι τόσο εύκολο να ξεσπάσει, σαν μία μπόρα, μα πολύ δύσκολο να τελειώσει και να φανεί το ουράνιο τόξο.** Από τη στιγμή που θα ξεσπάσει και ο αποδέκτης αδυνατεί να αντιδράσει, τότε οι θύτες προχωρούν σε άλλες ενέργειες ηπιότερης ή σκληρότερης βίας, για να ικανοποιηθούν με το να βασανίζουν ένα συμμαθητή τους.

Ως μαθήτρια, έχω δεχτεί ρατσισμό (απλής μορφής ευτυχώς). Δεν έχει σημασία ο λόγος, όσο ο τρόπος με τον οποίο ξεκίνησε. Όπως, άλλωστε και τις περισσότερες φορές, στα σχολεία, ξεκινάει σαν μία πλάκα. Ήμουν στην πρώτη τάξη του γυμνασίου και φοβόμουν. Προσπαθούσα αρχικά να το δεχτώ σαν ένα αστείο. Δυστυχώς όμως, αυτή η **ανεκτικότητα που έδειχνα ώθησε στο να ενταθεί η κατάσταση** σε σημείο που κατέρρευσα μέχρι που αποφάσισα να μιλήσω σε κάποιον καθηγητή που εμπιστευόμουν. Όλα είχαν καλή έκβαση. **Οι καθηγητές βοήθησαν πολύ με ενημερώσεις κατά αυτού του φαινομένου και μας βοήθησαν στο να αντιμετωπίσουμε το ρατσισμό, όταν αυτός εκδηλώνεται.** Το σημαντικό είναι ότι δεν στοχοποιήθηκε κανείς αλλά αντίθετα όλοι πήραμε ένα μάθημα σημαντικό και αυτό οφείλω να πω μας βοήθησε στη συνέχεια αρκετά.

Η συμβολή του σχολείου είναι καθοριστική για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων.

Η παιδεία που λαμβάνουμε και η συνεργασία με τους καθηγητές, μας βοήθησε αρκετά, ώστε τώρα πια, στην Τρίτη γυμνασίου, να αντιμετωπίζουμε υπεύθυνα τέτοιες καταστάσεις και να δεχόμαστε την διαφορετικότητα σαν γέφυρα που θα μας ενώσει με τους άλλους. Πάνω από όλα, μάθαμε να μιλάμε για τα προβλήματά μας και να δρούμε άμεσα όταν παρατηρούμε τέτοιου είδους φαινόμενα.

Δε ξεχνάμε πως ποτέ δεν είναι αργά για **αλλαγή** μέσα μας. Η αλλαγή που θα κάνει τη διαφορά και θα βάλει τέλος στο αδιέξοδο του ρατσισμού, πριν να είναι πολύ αργά.